

«Ανοίγουμε φτερά σε νέες δράσεις»

Εισηγήτριες: **Καλλιόπη Αποστολάκου,**
Ελένη Ψαροπούλου,
Αναστασία Δημητρίου
4^{ος} Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Βύρωνα
(Βρεφικά Τμήματα)

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Εφαρμοσμένες Παιδαγωγικές Δράσεις στην Προσχολική Ηλικία» που εφαρμόζεται στον Δήμο μας, εμείς οι παιδαγωγοί του 4ου Βρεφικού Σταθμού, αποφασίσαμε να δοκιμάσουμε, να δοκιμαστούμε αλλά και να πειραματιστούμε με νέα ερεθίσματα. Προβληματιστήκαμε λοιπόν τι δράσεις να κάνουμε με τα βρεφάκια μας. Παιδάκια μικρά που ίσα - ίσα προσπαθούν να σταθούν, να μιλήσουν, να φάνε μόνα τους και να ανακαλύψουν τον κόσμο από χαμηλά. Χαμηλά, λοιπόν. Αυτή ήταν η λέξη κλειδί που μας έκανε να ξεκινήσουμε αυτό το κάτι διαφορετικό, χωρίς να ξέρουμε βέβαια ούτε που θα καταλήξει, ούτε αν θα πετύχει. Ο χρόνος θα το έδειχνε.

Γενικά, όπως βλέπετε και στις φωτογραφίες, η αίθουσά μας δεν απαρτίζεται ιδιαίτερα από γωνιές, μιας και σε αυτή την ηλικία η έννοια της γωνιάς είναι δύσκολο να κατανοηθεί από τα παιδιά. Παρ' όλα αυτά ύστερα από συστηματική παρατήρηση από την αρχή της χρονιάς είχαμε διαπιστώσει πως τα κουζινικά είναι τα αγαπημένα τους παιχνίδια, οπότε αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε μια γωνιά κουζίνας. Έπιπλο κουζίνας δεν είχαμε αλλά ούτε και τη δυνατότητα να αγοράσουμε, έτσι σκεφτήκαμε να την φτιάξουμε εμείς. Κολλήσαμε δύο καφάσια, τα τυλίξαμε με σκληρό χαρτί του μέτρου και τη διακοσμήσαμε, ώστε να μοιάζει όσο γίνεται με κουζίνα. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν μόλις την είδαν. Εκεί έκαναν πως μαγειρεύαν, τάζαν το ένα το άλλο, τοποθετούσαν πάνω στο τραπέζι τα κουζινικά και τα τακτοποιούσαν. Η συνήθεια αυτή δεν έχει αλλάξει ακόμα και τώρα που η χρονιά τελειώνει. Η γωνιά αυτή τους κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον και τα παιδιά χαίρονται πολύ όταν παίζουν εκεί.

Σε ένα τραπέζι τοποθετήσαμε διάφορα υλικά ζωγραφικής. Έτσι, ήταν πάντα προσιτά στα παιδιά και όποιο παιδί ήθελε να ζωγραφίσει μπορούσε να το κάνει, οποιαδήποτε στιγμή μέσα στη μέρα. Όπως ήταν φυσικό βέβαια τα παιδιά ανταποκρίθηκαν αμέσως. Κάποια έπαιρναν το χαρτί και τις μπογιές και κάθονταν στο πάτωμα, άλλα πάλι ζωγράφιζαν στους τοίχους. Το μήνυμα ήταν ξεκάθαρο. Έτσι προσφέραμε στα παιδιά

και εναλλακτικούς τρόπους ζωγραφικής. Τοποθετήσαμε στο πάτωμα κούτες και χαρτόνια για να ζωγραφίσουν κάτω, αλλά κολλήσαμε και στους τοίχους και στα τζάμια χαρτί του μέτρου, αφού αυτό τα ευχαριστούσε. Όσο περνούσε ο καιρός πάνω στο τραπέζι των εικαστικών τοποθετούσαμε και νέα υλικά, όπως ποτήρια από φελιζόλ, αλουμινένια ταψάκια μιας χρήσης, ρολό από χαρτί υγείας, τέμπερες, πινέλα. Τα παιδιά αρχικά τα κοίταζαν με απορία, αλλά γρήγορα ανέλαβαν δράση ζωγραφίζοντας στις νέες επιφάνειες που έως τώρα είχαν συνηθίσει να βλέπουν στην καθημερινότητά τους, σε διαφορετική χρήση. Δεν περιοριστήκαμε όμως μόνο σε αυτά, προσθέσαμε οδοντόβουρτσες, μπιμπερό, σφουγγάρια, φελλούς και φυσικά τις παλάμες μας για να γνωρίσουμε νέες τεχνικές ζωγραφικής. Τα παιδιά δημιουργούσαν πρωτότυπα έργα με τη δική τους φαντασία.

Σε μια λεκάνη, λίγο αργότερα, τοποθετήσαμε ρύζι και σε μια άλλη σιμιγδάλι. Κάναμε, δηλαδή, αυτοσχέδιες αμμοδόχους μέσα στην τάξη. Τα παιδιά αρχικά περιεργάστηκαν τα υλικά, παίζοντας με τα χέρια τους, και αντιλήφθηκαν τη διαφορετική υφή των δύο υλικών. Έπειτα προσθέσαμε χωνιά, μπουκάλια με τρύπες και μπουκάλια χωρίς τρύπες, κουτάλια, πιατάκια, ποτηράκια. Τα παιδιά γέμιζαν τα μπουκάλια με τα κουτάλια ή με τα χέρια τους, τα άδειαζαν και παρατηρούσαν που χύνονταν τα υλικά από τα χωνιά. Κάποια δοκίμασαν με το στόμα, άλλα το έριξαν στο πάτωμα και διαπίστωσαν πως γλιστράει. Τέλος, προσθέσαμε χρωματιστό νερό και είδαμε πώς το σιμιγδάλι ομογενοποιήθηκε και έγινε σαν ζυμάρι. Αφού παίξαμε με αυτά αρκετές ημέρες το υλικό άλλαξε και έγινε χρωματιστά μακαρόνια, που τα είχαμε βράσει λίγο σε νερό με χρώμα ζαχαροπλαστικής. Τα παιδιά τα έκαναν φίδια, σαλιγκάρια, βραχιόλια, τα ζούλαγαν, τα έκοβαν, τα πετούσαν και φυσικά τα δοκίμαζαν. Αλλά με αυτό που διασκέδασαν και χάρηκαν πάρα πολύ ήταν όταν το υλικό έγινε ζελέ με κρυμμένα μπισκότα. Στην αρχή το κοιτούσαν συγκρατημένα, ρωτώντας «Τι θα το κάνουμε αυτό;». Όταν το άγγιξαν, ενθουσιάστηκαν. Τους άρεσε που ήταν ελαστικό και έτρεμε. Το πίεζαν με τα δάχτυλά τους, έβαζαν όλη την παλάμη πάνω, έβρισκαν τα κρυμμένα μπισκότα και δειλά-δειλά άρχιζαν να το δοκιμάζουν. Στη συνέχεια πήραν κουπ πάτ, μαχαιράκια, κουταλάκια και έκαναν με το ζελέ διάφορα σχήματα. Έτσι τα παιδιά μας πειραματίστηκαν με πολλά υλικά και ανέπτυξαν τόσο τους λεπτούς χειρισμούς τους όσο και τη φαντασία τους και το σπουδαιότερο ήταν πως τα κατάφεραν χωρίς καθοδηγούμενες δράσεις, παρά μόνο αποφασίζοντας μόνα τους.

Λαμβάνοντας υπόψη μας πως στην τάξη είχαμε και παιδάκια μόλις ενός χρόνου, που βρίσκονταν στην αισθησιοκινητική περίοδο και

αντιλαμβάνονται και μαθαίνουν μέσα από τις αισθήσεις και την κίνηση, σκεφτήκαμε να φτιάξουμε μπουκάλια εξερεύνησης και σακούλες αφής. Τα υλικά που χρησιμοποιήσαμε για τα μπουκάλια ήταν χρωματιστό νερό, χρυσόσκονη, καλαμάκια, ρεβίθια, ρύζι, χάντρες, κοχύλια, αφρώδες υλικό. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν!!! Αφού τα παρατηρούσαν και ορισμένα ρώτησαν τι έχουν μέσα, τα κοιτούσαν προσεκτικά και τα εξερευνούσαν με τα δάχτυλά τους, έκαναν πως έπιναν νερό, προσπαθούσαν να τα ανοίξουν, χόρευαν μαζί τους δημιουργώντας αυτοσχέδιες μαράκες! Επιπλέον, προσθέσαμε άδεια μπουκάλια για να ανοιγοκλείνουν τα καπάκια τους, να τα βιδώνουν, να τα ξεβιδώνουν, πλαστικά βαζάκια με κουδουνάκια, ρύζι, φασόλια, άμμο για να ακούν τις εναλλαγές των ήχων και ρολά υγείας για να τα κυλούν. Όσο για τις σακούλες αφής χρειαστήκαμε αφρό ξυρίσματος, gel για τα μαλλιά, χρυσόσκονη, υφάσματα, άμμο, φακές, ρεβίθια. Στην αρχή τα δώσαμε στα χέρια των παιδιών. Εκείνα τα έπιαναν, τα κοιτούσαν, τα πίεζαν. Ωστόσο δεν περιορίστηκαν μόνο στην όραση και στην αφή, αλλά όπως ήταν φυσικό τα έβαζαν και στο στόμα τους και τα δάγκωναν. Εξάλλου, αυτή η εξερεύνηση είναι η αρχή για να εξελιχθεί το παιδί σε όλους τους τομείς. Στη συνέχεια, τα κολλήσαμε στον τοίχο για να ενθαρρύνουμε και τα μικρότερα παιδιά να σταθούν όρθια.

Για να ενισχύσουμε την κίνηση των παιδιών χρησιμοποιήσαμε τα στρώματα που υπήρχαν στην τάξη. Φτιάξαμε δρόμους σε διάφορα επίπεδα, τσουλήθρες, τούνελ, σπιτάκια, τρενάκι. Τα παιδιά ανέβαιναν, κατέβαιναν, έκαναν τσουλήθρα, έμπαιναν μέσα στο σπιτάκι και κρύβονταν. Κολλήσαμε και στη μοκέτα της τάξης αυτοκόλλητη χαρτοταινία κάνοντας δρόμο. Τα παιδιά άλλοτε προσπαθούσαν να πατήσουν και να ισορροπήσουν πάνω σε αυτό και άλλοτε έπαιρναν τα αυτοκινητάκια τους και τα τοποθετούσαν πάνω στον αυτοσχέδιο αυτοκινητόδρομο. Με τις μπάλες και τα μπαλόνια έκαναν τις πρώτες τους προσπάθειες στις κλωτσιές και όταν ο καιρός μας το επέτρεψε και βγήκαμε στη βεράντα, το χαρήκαμε όλοι πολύ, γιατί κάναμε σαπουνόφουσκες και τα παιδιά προσπαθούσαν να τις φτάσουν, έτρεχαν να τις πιάσουν και να τις σπάσουν.

Από τη γέννησή τους, τα παιδιά έχουν μια έμφυτη περιέργεια να ανακαλύπτουν τον κόσμο γύρω τους. Τους αρέσει το νέο, το διαφορετικό. Έτσι, λοιπόν μια μέρα τοποθετήσαμε στην τάξη ένα κουτί που μέσα είχαμε κρύψει διάφορα αντικείμενα: ζωάκια, αυτοκινητάκια, κουζινικά τυλιγμένα σε εφημερίδες. Τα παιδιά το παρατήρησαν αμέσως! Το έσυραν στο κέντρο της μοκέτας και άρχισαν με περιέργεια να ξετυλίγουν τις εφημερίδες και να ανακαλύπτουν τα κρυμμένα

αντικείμενα. Κάθε φορά που έβρισκαν ένα, το σήκωναν ψηλά για να το δουν και τα υπόλοιπα. Στο τέλος αφού τα είχαν βρει όλα έπαιξαν και χάρηκαν!

Με όλα αυτά είχε περάσει αρκετός καιρός. Τα βρεφάκια μας είχαν γίνει «θηριάκια» και εμείς μαζί τους είχαμε κάνει τόσα πολλά και είχαμε μάθει ακόμη περισσότερα. Πάνω απ' όλα, όμως, είχαμε περάσει υπέροχα. Το διασκεδάσαμε πολύ. Δεν ήρθαν μόνο τα παιδιά σε επαφή με νέα ερεθίσματα και υλικά, αλλά και εμείς δοκιμαστήκαμε κατά πόσο μπορούμε να πειραματιστούμε με αυτά. Θεωρούμε πως το εγχείρημα είχε θετικά αποτελέσματα για όλους. Η δική μας παρουσία ήταν πάντα διακριτική και υποστηρικτική, ενθαρρύνοντας τα παιδιά να εκφραστούν μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με διάφορα υλικά. Τα παιδιά ανέπτυξαν τη φαντασία τους, τη λεπτή και αδρή κινητικότητα και την κατανόηση της έννοιας του σώματος και των δυνατοτήτων του, τη λογικομαθηματική σκέψη, έννοιες του χώρου και του χρόνου αλλά και τη δημιουργικότητά τους χωρίς καθοδηγούμενες δράσεις, παρά μόνο βλέποντας τα υλικά και αποφασίζοντας τι ήθελαν και πώς ήθελαν να το φτιάξουν. Επιθυμία μας ήταν, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των παιδιών και κυρίως την ανάγκη τους για αυτονομία και ανεξαρτησία, να τους δώσουμε τα κατάλληλα ερεθίσματα, ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να παίρνουν αποφάσεις μόνοι τους. Σημασία δεν έχει να τους δίνουμε έτοιμη τη γνώση, αλλά να μάθουν να την ανακαλύπτουν.